

**Klatovská továrna na prádlo J. Krčma a synové,
veřejná obchodní společnost,
Klatovy**

(1885) 1919-1948 (1953)

Inventář

EL JAF č.: 10503

AP č.: 408

PhDr. Eva Wasková

Plzeň 1999

Obsah:

Úvod

1. Dějiny původce fondu.....	3
2. Dějiny a vývoj fondu.....	5
3. Archivní charakteristika fondu.....	5
4. Stručný rozbor obsahu fondu.....	6
5. Záznam o vypracování inventáře.....	6

Inventární seznam

I. Vedení a správa.....	7
II. Zaměstnanci.....	8
III. Účetnictví.....	8
IV. Výroba a obchod.....	9

Úvod

1. Dějiny původce fondu

Dne 9. května 1919 byla ustavena smlouvou a zapsána v obchodním rejstříku Krajského soudu v Plzni firma **Jan Krčma & Jan Wenke, v.o.s., továrna na prádlo v Klatovech**. Okresní hejtmánství v Klatovech potvrdilo na žádosti o zápis do rejstříku firem, že podnik Krčma & Wenke, dříve Rosenbaum & Perelis je provozován továrnicky. Oba majitelé byli zároveň osobně ručícími společníky, každý z nich zastupoval podnik samostatně. Zápis v rejstříku byl učiněn k 18.6. 1919.

Původní továrna na prádlo Rosenbaum a Perelis vznikla v roce 1866, kromě šicích strojů neměla po celou dobu své existence další strojní vybavení a v souvislosti s tím ani rozsáhlou výrobu. Krátce po vzniku ČSR prodal Maxmilián Rosenbaum jednu neoddělitelnou polovici továrny za 80 000,- Kč v hotovosti Janu Krčmovi, druhou polovinu věnoval svému synovci, dosavadnímu prokuristovi firmy Janu Wenkovi.

Noví majitelé podnik pozvedli. Wenke se zabýval výhradně účetnictvím, jeho společník měl na starosti záležitosti technické a obchodní. V průběhu dvacátých let se jim podařilo rozšířit zásadně strojní vybavení, objekty závodu i vlastní výrobu. Podstatná část vyrobeného prádla se vyvážela, především do států severní Evropy.

V roce 1926 požádali společníci o změnu názvu firmy; od té doby se jmenovala **Krčma & Wenke, klatovská továrna na prádlo**. Týž název byl u firmy uveden i v němčině a francouzštině. Dva roky na to vlivem správních změn ve státě přešel podnik z registrace Plzeňského soudu do kompetence Krajského soudu v Klatovech.

K 31.12. 1929 vystoupil z firmy Jan Wenke (cena jeho podílu činila k tomuto datu 2 500 000,- Kč a splacena měla být v osmi pololetních lhůtách). Jan Krčma zůstal jediným majitelem, takže se zrušila veřejná obchodní společnost a podnik byl v rejstříku zapsán jako firma jednotlivce. Název firmy registrovaný dne 8.3. 1930 v obchodním rejstříku klatovského krajského soudu v češtině, němčině a francouzštině zněl **Klatovská továrna na prádlo, J. Krčma**. Jako předmět podnikání byla uvedena továrenská výroba a prodej prádla. Kolektivní prokura podniku byla udělena synům majitele a zároveň úředníkům firmy Miloslavu Krčmovi a Václavu Krčmovi.

Na počátku třicátých let byl tento podnik největší z celkem sedmi klatovských továren na prádlo a patřil i k největším v republice, jak rozsahem, tak kvalitou

výroby. Zaměstnával průměrně 275 lidí, úředníků bylo patnáct, včetně obou bratří Krčmů, devět technických a šest administrativních. Tovární budovy se nalézaly v centru města a nesly č.p. 40. Reference z té doby udává (kromě toho, že dva synové podnikatele jsou dosud svobodní), že majitel má plnou důvěru svých hlavních dodavatelů a peněžní ústavy mu poskytují veškeré úvěry, o které požádá.

Roku 1936 připomíná firma na dopisním papíru v hlavičce své sedmdesáté výročí: "Klatovská továrna na prádlo J. Krčma Klatovy. Dříve Rosenbaum a Perelis. 1866-1936". V roce 1938 se v nové přístavbě krátce rozběhla výroba padáků, v následujících letech už o ní není zmínka.

Koncem roku 1940 požádala firma opětně o zapsání veřejné obchodní společnosti, jejímiž podílňíky byl Krčma a oba jeho synové, což bylo doloženo smlouvou mezi členy společnosti uzavřenou 23.12. 1940. Od 1.1. 1941 se firma nazývala **Klatovská továrna na prádlo J. Krčma a synové, v.o.s.** se sídlem v Klatovech. Mezi velkým množstvím příloh k žádosti bylo i osvědčení, že nikdo z podílňíků není žid. Název firmy byl jako tradičně uveden česky, německy a francouzsky, předmětem podnikání zůstala tovární výroba prádla. Požadovaný zápis se do rejstříku obchodního soudu dostal 20.1. 1941.

Další změny registrované krajským soudem jsou až z roku 1948. V březnu (6.3.) byla ve firmě výměrem ONV v Klatovech č.j. 11986/48-VI-2/K-182 zavedena národní správa, "z důvodu ohrožení plynulého chodu výroby a hospodářského života." Správcem byla ustanovena firma LEKO, spojené továrny na prádlo v Praze XII, Mírové nám. číslo 4. Zmocněncem správce byl 16.3.1948 ustanoven a na návrh krajské odborové rady zase odvolán Josef Klein. Již 20.3.1948 ho nahradil výměrem ONV Klatovy č.13 822 / 48-VI-2/K-180 ustanovený zaměstnanec firmy Karel Cimický.

Firma Krčma a synové byla označena za "velký podnik svého výrobního odvětví, který přichází v úvahu pro znárodnění, jež je programem vlády ... Zavedení národní správy se jeví vzhledem k stávajícímu nebezpečí v prodlení jako opatření nutné v zájmu veřejném."

V červnu téhož roku žádal Krajský soud firmu o doložení, že její ryzí roční výtěžek přesáhl v uplynulých pěti letech vždy 150 000,- Kčs. - Pokud by byl nižší, měla firma do měsíce požádat o výmaz z rejstříku. Odpověď byla kladná, potvrzení berní správy však přiloženo nebylo s odůvodněním, že podnik byl již znárodněn. Razítko Krčma, podpis Cimický.

Vyhláškou ministerstva průmyslu ze dne 27.6. 1948 číslo 1254 a podle zákona č. 114/48 Sb. byla firma ke

dni 1.1. 1948 znárodněna zestátněním. Majetková podstata podniku byla začleněna do n.p. PANAR, továren na pánské prádlo, se sídlem v Praze. Doklady o výrobě v rámci uvedeného n.p. Panar tvoří nejmladší, ale dosti rozsáhlou část archivního fondu.

V následujícím roce vyhláškou ministerstva průmyslu č.1347 z 23.7. 1949 přešla někdejší Klatovská továrna na prádlo J. Krčma a synové, v.o.s., Klatovy, posléze pak závod 203 Klatovy národního podniku Panar Praha, pod nově vzniklý národní podnik - ŠUMAVAN Klatovy jako závod
6 Klatovy.

2. Dějiny a vývoj fondu

Archivní fond "Klatovská továrna na prádlo J. Krčma a synové, v.o.s., Klatovy" měl podobný osud jako písemnosti ostatních soukromých výroben prádla v Klatovech. Stal se součástí podnikového archivu n.p. Šumavan, Klatovy, ve kterém byl v roce 1960 podnikovým archivářem přibližně uspořádán a pořízen jeho ne zcela přesný seznam. Při této příležitosti byly pravděpodobně knihy náležející do fondu označeny inventárními čísly (vlevo nahoře). O dva roky později, když bylo sídlo n.p. Šumavan přemístěno z Klatov do Vimperka, došlo i k přestěhování podnikového archivu.

Odtud pak byl na základě rozhodnutí AS MV ČSR č.j. AS/2-4091/86 z 12.1.1989 spolu s ostatními archivními fondy příslušnými do západních Čech předán Státnímu oblastnímu archivu v Plzni. K předání došlo dne 22.6. 1989.

3. Archivní charakteristika fondu

Archivní fond obsahuje písemnosti z období od roku 1919 do znárodnění, výjimku tvoří pouze tři doklady z roku 1885, týkající se předchůdce továrny Krčma a Wenke - závodu Rosenbaum a Perelis (inv.č.1).

Vzhledem k pragmatičnosti uchovávání dokumentů jsou zastoupeny především písemnosti účetní, resp. mzdové, méně četné jsou doklady týkající se řízení podniku, výroby a obchodu, zcela chybí jakákoli technická dokumentace, až je možné se domnívat, že byla od ostatních písemností oddělena.

Dochované písemnosti takřka vylučují, že by při jejich ukládání bylo využíváno jakékoli spisové schéma. Ostatně jen účetní písemnosti se dochovaly v souvislejších řadách. Absence užívané účetní osnovy firmy je zčásti nahrazena kartami věcných kont, které se dochovaly pro léta 1932 - 1947, jsou označeny kódovými čísly a rozděleny do věcných skupin (i.č. 32 a 33).

Při pořádání fondu bylo proto použito umělé schéma, písemnosti jsou rozděleny do skupin I. Vedení a správa II. Zaměstnanci, III. Účetnictví a IV. Výroba a obchod, přičemž daňové doklady byly ponechány ve skupině I. Do fondu ne zcela patří inventární číslo 5: Oběžníky n.p. PANAR Praha pro své závody, vzhledem k jejich ucelenému dochování a také pro velkou vypovídací hodnotu o postavení nesourodého národního podniku v prvním (a posledním) roce jeho existence, byly ve fondu ponechány.

Přesto se rozsah fondu podstatně zmenšil vlivem vnitřní skartace. K vyřazení bylo navrženo celkem 0,5 bm písemností, většinou duplicitních, nepoužitých prázdných formulářů, konceptních respektive bez trvalé hodnoty. Podrobněji jsou uvedeny ve skartačním návrhu č.j. Sar 2702/52-98.

4. Stručný rozbor obsahu fondu

Písemnosti týkající se vedení společnosti se dochovaly víceméně náhodně, řada z nich se dotýká spíš majitelů firmy než samotného podniku. Většina účetních dokladů je až ze třicátých a čtyřicátých let, což možná souvisí s odchodem spolumajitele a šéfa účtů Jana Wenkeho z firmy. Z některých dokladů je jasné, že oba společníci se nerozcházelí právě v dobrém, každopádně běžné účetní doklady z let Wenkeho působení ve fondu nezůstaly, pouze roční bilance a jedna pomocná účetní kniha z let 1922-31 (inv.č. 32). Také řada výplatních knih je z neznámého důvodu neúplná, chybí léta 1919-24 a 1928-36.

Dochované písemnosti obsahují zajímavé údaje o zařízení továrny díky uzavřeným pojistkám, o proměnách firmy v souvislosti s vystoupením a novým přijetím společníků a také o režii podobného podniku, o které vypovídají především podrobné karty věcných kont.

5. Záznam o vypracování inventáře

Archivní fond uspořádala a inventář k němu sestavila 10.7. 1998 pracovnice SOA Plzeň PhDr. Eva Wasková.

Inv. číslo	Obsah	Časový rozsah	Číslo knihy kart.
---------------	-------	------------------	----------------------

I. Vedení a správa

1	Majetkoprávní záležitosti (smlouvy o převodech firmy a jejích nemovitostí, soudní řízení + korespondence)	1885-1948	1
2	Převzetí firmy do národní správy LEKO n.p. (soupisy majetku, přejímací bilance) 1948		1
3	Korespondence s n.p.LEKO Praha (III.-VII.) 1948		1
4	Korespondence s n.p.PANAR Praha (VII.-XII.)1948		1
5	Oběžníky n.p. PANAR Praha pro své závody 1948		2
6	Certifikáty výrobních značek	1903-1934	3
7	Opisy schválení stavebních úprav závodu z let 1920-40	1948	3
8	Smlouva o převzetí licence	1937	3
9	Pojištění protipožární, penzijní, invalidní, povinné ručení, proti škodám ze zastavení provozu, dopravní (pojistky, popisy majetku, korespondence s pojišťovnou)	1940-1951	3
10	Hlášení válečných škod	1945	3
11	Investice (stavební i strojní)	1919-1930	3
12	Odpisy investic (vybavení továrny)	1941-1947	3
13	Daň všeobecná výdělková	1942-1948	3
14	Daň z obratu	1931-1949	4
15	Daň důchodová	1931-1953	4
16	Daň činžovní	1942-1951	4
17	Daň z majetku	1943	4
18	Daňové revize	1938-1943	4

Inv. číslo	Obsah	Časový rozsah	Číslo knihy kart.
---------------	-------	------------------	----------------------

II. Zaměstnanci

19	Pracovní smlouva, slib mlčenlivosti	1940,1946	5
20	Mzdové (výdělkové) listy	1942-1947	5
21	Mzdové účty úředníků	1944-1947	6
22	Mzdové listy	1948	6
23	Denní přehled stavu zaměstnanců a návrhy na rozvázání pracovního poměru	1948-1949	6
24	Ukázky osobních dotazníků zaměstnanců, výkaz služebních cest PANAR n.p. Praha, závod 203 Klatovy	1948	6

III. Účetnictví

25	Inventury a bilance	1919-1924 K 1	
26	Inventury a bilance	1925-1928 K 2	
27	Inventury a bilance	1929-1931 K 3	
28	Inventury a bilance	1932-1937 K 4	
29	Inventury a bilance	1938-1946 K 5	
30	Pomocná kniha účetní (měsíční vyúčtování základních položek firmy)	1922-1931 K 6	
31	Pomocná kniha účetní (měsíční vyúčtování základních položek firmy) 1940-1948	K 7	
32	Karty věcných kont (aktiva, nákup, výrobní náklady, soukromé účty)	1932-1948	7
32	Karty věcných kont (peněžní ústavy, obchodní a prodejní náklady)	1932-1947	8
33	Výplatní kniha	1925-1926 K 8	
34	Výplatní kniha	1926-1927 K 9	

Inv. číslo	Obsah	Časový rozsah knihy	Číslo kart.
35	Výplatní kniha	1937-1939	K 10
36	Výplatní kniha	1939-1940	K 11
37	Výplatní kniha	1942-1945	K 12
38	Výplatní kniha	1945-1948	K 13
39	Pokladní deník - vydání	1936-1939	K 14
40	Pokladní deník - vydání	1939-1941	K 15
41	Pokladní deník - vydání	1941-1943	K 16
42	Pokladní deník - vydání	1943-1946	K 17
43	Pokladní deník - příjem	1940-1946	K 18
44	Pokladní deník - příjem	1946-1947	K 19
45	Pokladní deník - příjem i vydání	1947-1948	K 20
46	Pokladní deník tzv. malé pokladny (drobné položky na kancelářský provoz apod.)	1942-1948	K 21
47	Korespondence s peněžními ústavy	1948	9
48	Účetní doklady k dodávkám surovin do závodu 203 n.p.PANAR	1948	9
49	Kalkulace cen výrobků závodu 203 n.p. PANAR	1948	9

IV. Výroba a obchod

50	Registrace vzorků u OŽK Plzeň	1932-1946	9
51	Smlouvy obchodních zástupců s firmou, komisionářské sklady, ČSR i cizina	1925-1947	9
52	Obchodní korespondence s firmou Trubenised Ltd. London a Larsen & Söner Stockholm	1946-1948	10
53	Kopie vývozních účtů pro Národní banku a Poštovní spořitelnu	1945-1947	10
54	Korespondence s Národní bankou o vývozu	1948	10

Inv. číslo	Obsah	Časový rozsah knihy kart.	Číslo kart.
55	Osvědčení od OŽK Plzeň o původu zboží k vývozu	1947	11
56	Vývozní doklady týkající se Švédska	1947-1948	11
57	Obchodní korespondence závodu 203 s n.p. Panar a Centrotexem a.s. Praha týkající se vývozu	1948	11
58	Obchodní korespondence PANAR, tuzemsko	1948	11
59	Hlášení o převzetí látek k výrobě	1948	11
60	Výkazy skladu	1948	11
61	Účetní sborník. Měsíční vyúčtování všech jednotlivě vedených účtů (dlužníci, věřitelé, peněžní ústavy, režie budov, pozemků, zařízení, strojů; mzdy apod.)	1919-1939	K 22
62	Účetní sborník (dtto)	1940-1948	K 23

Úřední kniha K 23, inv. č. 62 vyjmuta z AP. Je totožná s úřední knihou K 7, inv. č. 31.

16. 1. 2013 Wasková

Základní údaje o fondu a jeho inventáři:

Název fondu: **Klatovská továrna na prádlo
J. Krčma a synové, v.o.s.,
Klatovy**

Značka fondu: Krčma Klatovy

Časový rozsah fondu: (1885) 1919 - 1948 (1953)

Počet inventárních jednotek: 62

Počet evidenčních jednotek: 34 (11 kartonů spisů a 23 knih)

Rozsah fondu v bm: 1,82

Místo uložení fondu: SOA Plzeň, Sedláčkova 44

Stav ke dni: ~~17.2.1999~~, 22. 10. 2007

Fond uspořádala a inventář
sestavila: PhDr. Eva Wasková

Počet stran: 10

Počet exemplářů: 5

Inventář schválil: PhDr. Vladimír Bystrický, CSc.
6. 8. 1999, č. j. Sar-868/99-61

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013

Název archivní pomůcky	Klatovská továrna na prádlo J. Krčma a synové, veřejná obchodní společnost, Klatovy
Značka archivního fondu:	Krčma Klatovy
Časový rozsah fondu:	(1885) 1919-1948 (1953)
Počet inventárních jednotek:	61
Počet evidenčních jednotek:	33 (22 úředních knih, 2 kartotéky (inv.č. 32), 9 kartonů)
Rozsah fondu v bm:	1,82 bm
Stav ke dni:	16. ledna 2013
Vypracoval:	PhDr. Eva Wasková